

Pfv.IV.20.134/2013/3.szám

A Kúria a dr. Szöllősi László ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Bárányi Gyula ügyvéd által képviselt alperes ellen személyhez fűződő jog megsértése miatt a Balassagyarmati Törvényszék előtt 15.P.20.900/2011. számon megindított és a Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.597/2012/3. sorszámu jogerős ítéletével befejezett perében a felperes által 15. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

i t é l e t e t :

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 50.000 (ötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi az alperest, hogy 200.000 (kettőszázezer) forint le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az államnak külön felhívásra fizessen meg.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A jogerős ítélet által megállapított tényállás szerint a felperes, édesapjának halálát követően, 2002. december 13-án az alperes által kezelt pásztói temetőben 25 évre megváltotta az E2X. 171. megjelölésű négy darab sírhelyet, valamint a E2XII. 79/I. megjelölésű három darab sírhelyet. A felperes ezekért a sírhelyekért a megváltási árat megfizette. A megváltott sírhelyek úgy helyezkedtek el, hogy azok a család már elhunyt hozzátartozóinak sírhelye mellett voltak, mivel a felperes és édesanyja, valamint a felperes testvérének szándéka az volt, hogy édesapja akarátának megfelelően, közeli hozzátartozói mellett, illetve velük egy helyen kerüljön eltemettetésre. A megváltott hét

darab sírhelyből két darab a felperes családja részéről már elfoglalásra és kialakításra került.

A felperes 2010. augusztusában észlelte, hogy az általa korábban megváltott E2XII. 79/I. számú sírhelyre idegen személyt temettek el. A felperes ekkor a temetőőrhöz fordult, akivel az un. sírboltkönyv megtekintése után megállapították, hogy a felperes által megváltott sírhelyre valóban tévesen adták ki a temetési engedélyt. A felperes az alperessel eredménytelen egyeztetést folytatott le. A felperes kártérítési igényét az alperes elutasította.

A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes megsértette kegyeleti jogát. Kérte az alperes kötelezését 2.000.000 forint nem vagyoni kártérítés és annak kamatai megfizetésére. A kamatfizetés kezdő időpontjaként a jogellenesen történt temetés felfedezésének napját jelölte meg. Az alperes a kereset elutasítását indítványozta.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította és a felperest perköltség megfizetésére kötelezte. Az első fokú ítélet megállapította: a felperes szempontjából idegen személy temetése üres sírhelyre történt, ezért a temetéssel az elhunyt személy kegyeleti joga nem sérült. Az elsőfokú bíróság kifejtette: önmagában az a tény, mely alapján a felperes nem tud eleget tenni édesapja életében kinyilvánított azon akaratának, mely szerint családtagjai a közelében temetkezzenek, a kegyeleti jog megsértésére nem alkalmas. A felperes nagyszüleinek kegyeleti jogát nem sérti az, hogy nyughelyük mellett másik sírhelyre a közeli rokonságba nem tartozó elhunytat temettek, így személyhez fűződő jogsértés nem történt, és nincs alapja a kártérítés megítélésének sem. Megállapította: az alperes oldalán jogsértő magatartás volt az, hogy a felperes által megváltott sírhelyre temetési engedélyt adott ki más, arra nem jogosult számára. Ez azonban nem sértette a felperes személyhez fűződő jogát és nem is okozta életkörülményeinek hátrányos megváltozását, amely nem vagyoni kártérítés megítélésére adhatna alapot.

Az első fokú ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta és a felperest perköltség megfizetésére kötelezte. A jogerős ítélet az elsőfokú bíróság érdemi döntésével egyetértett, azonban az indokolásban foglaltakat részben nem osztotta. Megállapította: a felperes elhunyt hozzátartozójának jogképesség hiányában kegyeleti joga nincs, az nem is sérülhet. A felperes a keresetlevélben előadottakhoz képest kizárólag az elhunyt édesapja emlékéhez fűződő saját kegyeleti jogát érvényesítheti. A kegyeleti jog tartalma a Ptk. 85. § (3) bekezdése alapján az elhalt személy emlékének méltó megőrzésével kapcsolatos jogosultság. A jogerős ítélet kifejtette:

az alperes kezelésében levő temetőben a felperes a hozzátartozójának emlékét megfelelően meg tudja őrizni. Nincs olyan körülmény, amely a felperesi hozzátartozó síremlékének megközelítését gátolná vagy akadályozná, a síremléket sem tették ki olyan befolyásnak, amely méltatlan lenne az elhunythoz kötődő emlékek megélésére és továbbörökítésére. Az emlék megőrzését nem befolyásolja az a tény, hogy egy szomszédos sírhelybe nem egy közeli hozzátartozó földi maradványait temették, hanem a felperes számára érzelmileg közömbös személyt. A jogerős ítélet kifejtette azt is, hogy a felperes néhai édesapjának az életében tett azon nyilatkozata, hogy nyughelyének tőszomszédságában közeli hozzátartozói nyugodjanak, a Ptk. 642. § (1) bekezdése szerinti meghagyásnak minősül. A temetőkről és a temetkezésről szóló 1999. évi XLIII. törvény 1. § (2) bekezdése alapján megállapította: a végső nyughely megválasztásában az elhunyt életében tett rendelkezésre figyelemmel kell lenni akkor is, ha végintézkedése nem volt. A jogi előírások tehát alapvetően az elhunytnak a saját nyughelyének megválasztásával kapcsolatos nyilatkozatokhoz kötődnek, de olyan módon, hogy amennyiben az életében kinyilvánított akarata nem érvényesül, annak későbbiekben külön szankciója vagy jogkövetkezménye nincs. A jogerős ítélet kifejtette: nem sorolható az elhunyt emlékének megőrzéséhez valamely, általa még életében tett kívánság, mert ezek egyrészt nem is ismerhetők meg teljes egészében az utókor számára, és nyilvánvalóan nem is tarthatók be teljes körűen. Így ezek szorosan nem kötődnek az emlékéhez és a kegyeleti jog tárgyául sem szolgálhatnak. A jogerős ítélet szerint az elhunyt méltán megőrzendő emlékébe nem tartozhat olyan akarat nyilvánításának érvényre juttatása, mely a jogszabály által sem kikényszeríthető. Ehhez képest egy más hozzátartozó temetkezésével összefüggő akaratnyilvánítás sérelme a kegyeleti jog sérelmével nem járhat. A másodfokú bíróság arra a jogi álláspontra helyezkedett: nem zárható ki az, hogy a felperesnek lelki megterhelést jelentett a tudat, amely szerint majdani földi maradványait nem lehet az általa kiválasztott sírhelyre temetni, mert az alperes erre a területre más számára adott ki temetési engedélyt. Ebben a vonatkozásban azonban a felperes a jogerős ítélet szerint megfelelő személyiségi jogi sérelmét a keresetben nem adta elő. Külön kifejtette a jogerős ítélet, hogy a sírhelyhasználati jog megszerzése egy sajátos polgári jogi jogviszonyt keletkeztet, amelyre azonban nem alkalmazhatók a vagyoni jogi intézmények szabályai, hanem egy sajátos személyiségvédelmi, kegyeleti jellegű polgári jogi jogviszonyt keletkeztet. Ugyanakkor az olyan sírhellyel összefüggésben, melybe temetés még nem történt, ilyen kegyeleti jellegű jogviszony még nem értelmezhető.

A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a keresettel egyező tartalmú ítélet meghozatalát kérte. Másodlagosan

kérte a hatályon kívül helyezés mellett az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását. A kérelemben kifejtett álláspontja szerint az eljáró bíróságok a helyesen megállapított tényállásból helytelen jogi következtetéseket vontak le. Kifejtette: súlyos jogsértést követett el az alperes akkor, amikor a megváltott sírhelyre idegen személy eltemetését engedélyezte, megszegve a temetkezési törvény több rendelkezését. A kérelem hangsúlyozta: következetes a bírói gyakorlat abban, hogy a sírhelyhasználati jog sajátos kegyeleti jellegű intézmény, a sírhely rendeltetése az, hogy biztosítsa a holttest eltemetését, az elhalt földi maradványainak megőrzését, emlékének megtartását és ennek folytán a hozzátartozók részére a kegyeleti jogok gyakorlását. A felperes álláspontja az volt, hogy a sírhelyhasználati jog sajátos kegyeleti jellegéből az is következik, hogy annak tudatos megsértése kegyeleti jogsértést alapoz meg. A felperes a tudatosság tekintetében hivatkozott arra, hogy .. tanúként előadta: figyelmeztette a temető fenntartóját arra, hogy a felperes által megváltott sírhelyre jogosulatlanul engedélyez temetést. A felperes kifejtette azt az álláspontját, hogy a kegyeleti jog az elhunyt személynek a túlélőkbe, a társadalomba beépülő értékei, értékminőségének hatása, és ez áll jogi védelem alatt. A kegyeleti jog a meghalt személy emlékéhez, az elhunyttról megőrzött személyiségi értékekhez fűződő jog, amely beépül a tovább élő személyiségi értékeibe és ezen keresztül nyílik lehetőség az igény érvényesítésére.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint alaptalan.

A Ptk. 75. § (1) bekezdése értelmében a személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. E jogok a törvény védelme alatt állnak. A 85. § (3) bekezdése értelmében meghalt személy emlékének megsértése miatt bírósághoz fordulhat a hozzátartozó, továbbá az a személy, akit az elhunyt végrendeleti juttatásban részesített. A temetőkről és a temetkezésről szóló 1999. évi XLIII. törvény 1. § (1) bekezdése szerint a tisztességes és méltó temetés, valamint a halottak nyughelye előtt a tiszteletadás joga mindenkit megillet. A (2) bekezdés szerint a végső nyughely megválasztásában és a temetés lebonyolításában az abban közreműködők és az eltemettettek, az elhunyt életében tett rendelkezésére figyelemmel kötelesek együttműködni. A Pp. 275. § (2) bekezdése értelmében a Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül.

A felülvizsgálati kérelem tartalmára figyelemmel a Kúriának azzal a kérdéssel kellett foglalkoznia, hogy az alperes azon - a temetkezési jogszabályokat sértő - magatartása, hogy a felperes

által megváltott sírhelyre idegen személy temetését engedélyezte, egyidejűleg megsértette-e a felperes a kegyeleti jogát (személyhez fűződő jogát). Helytállóan állapította meg a jogerős ítélet azt, hogy az elhunyt személy kegyeleti joggal nem rendelkezik, tekintettel arra, hogy a halállal a személyiség megszűnik. Ezért kizárólag az vizsgálható, hogy a felperesnek az elhunyt emlékéhez fűződő saját kegyeleti jogai sérültek-e vagy sem. Mint minden személyhez fűződő jog megsértése miatt indított kereset esetében, a bíróságnak ez esetben sem a felperes egyéni érzékenységeből kell kiindulnia, hanem az általános közfelfogás figyelembevételével kell állást foglalnia a jogsértés megtörténte tekintetében. A kegyeleti jog alapvetően az elhunyt emlékének ápolásához fűződő jogot jelenti, valamint azt, hogy az elhunyt emléke személyhez fűződő jogot sértő magatartással se legyen sérthető.

Helytállóan, jogszabálysértés nélkül jutott a jogerős ítélet arra a következtetésre, hogy az alperes jogsértő magatartása a felperes kegyeleti érzésének kinyilvánítását nem sérti, kegyelete kifejezésében nem gátolja. A hozzátartozónak az elhunyt emlékéhez fűződő kegyeleti jogát önmagában nem sérti az sem, ha nem teljesült az alperes jogsértése nyomán az, hogy valamennyi hozzátartozója közvetlenül az elhunyt sírhelye mellett temetkezhessen. Bár a Ptk. taxatív felsorolást nem tartalmaz a védett személyhez fűződő jogokat illetően, a kialakult gyakorlat értelmében a meghatározott helyre való temetkezés joga az adott ember személyiségének nem olyan lényeges vonása, amely önállóan védett személyhez fűződő jogot jelentene. Ebből következően az alperes ugyan jogsértő magatartást tanúsított, de az nem eredményezte a felperes személyhez fűződő jogának megsértését. Miután személyiségi jogi jogsértés nem történt, nem vagyoni kár megítélésének sincs helye, ezért a felperes keresetét a jogerős ítélet megalapozottan utasította el.

Mindezek alapján a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta. A pereszes felperest kötelezte a felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján. A költség mértékét a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet alapján állapította meg a bíróság. A tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket ugyancsak a pereszes felperes köteles megfizetni a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján. Az illeték nagyságát az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 50. § (1) bekezdése alapján határozta meg a bíróság.

Budapest, 2013. május 22.

Dr. Mészáros Mátyás sk. a tanács elnöke, Dr. Pataki Árpád sk.

előadó bíró, Dr. Kovács Zsuzsanna sk. bíró

Vné

A kiadmány hitelével:

tisztviselő